



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 403/2015-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 7. októbra 2015 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej advokátom JUDr. Mgr. Štefanom Buchom, Námestie M. R. Štefánika 1, Žilina, vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie a na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 15 P 263/2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 28. augusta 2015 doručená sťažnosť [REDACTED], [REDACTED]

██████ (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie a na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 15 P 263/2013.

Sťažovateľka v sťažnosti uviedla:

«Na Okresný súd Žilina som podala podanie: „Návrh na rozvod manželstva a úprava rodičovských práv a povinnosti k maloletým deťom na čas po rozvode“ zo dňa 30. 08. 2013 (ďalej len Rozvod manželstva)... a podanie: „Návrh na nariadenie predbežného opatrenia“ zo dňa 02. 09. 2015..., ktorým som žiadala zveriť maloleté deti ██████ ██████... a ██████... na čas do rozhodnutia vo veci samej do mojej starostlivosti. Taktiež som podala podanie: „Návrh na určenie vyživovacej povinnosti manžela pre manželku“ zo dňa 02. 09. 2013... O mojich návrhoch na predbežné opatrenia okresný súd rozhodol síce nie podľa mojich predstáv, ale rozhodol. Čo sa týka konania o mojom návrhu na rozvod manželstva, tak musím konštatovať, že okresný súd vo veci samej vytýčil iba dve pojednávania (11. 02. 2014 a 26. 09. 2014), čo považujem za príliš málo za dva roky konania. Pričom poukazujem na to, že pojednávanie vytýčené na dňa 11. 02. 2014 bolo odporcom a jeho právnu zástupkyňou zmarené, pretože tá poslala na pojednávanie koncipientku, ktorá prišla a predložila sudcovi PN odporcu, dokonca bez pečiatky lekára a zároveň ospravedlnila advokátku, že pojednáva v inej veci na Okresnom súde Žilina. Uvedené pojednávanie zákonný sudca odročil na neurčito a to napriek tomu, že ho moja právna zástupkyňa žiadala aby pojednávanie odročil na konkrétny termín, sudca bez zdôvodnenia zotrval na odročení termínu pojednávania na neurčito. ...

Z dôvodu nesprávneho postupu súdu, ale aj z dôvodu prieťahov v konaní som podala podanie: „Sťažnosť na postup Okresného súdu Žilina vo veci vedenej pod sp. zn. 15P/263/2013“ zo dňa 22. 04. 2015..., ktorou som sa u predsedu okresného súdu domáhala zjednania nápravy v predmetnom konaní a odstránenia prieťahov v konaní. V uvedenej

Sťažnosti som podrobne vytkla vady konania a prieťahy v konaní, ktoré urobil Okresný súd Žilina v konaní 15P/263/2013 s ktorými sa v celom rozsahu stotožňujem, preto ich nebudem opakovať.

Na moju sťažnosť odpovedala podpredsedníčka Okresného súdu Žilina JUDr. Panáková, ktorá vyhodnotila moju sťažnosť v liste: „Vyjadrenie k sťažnosti na prieťahy v konaní“ zo dňa 23. 06. 2015, sp. zn. 1SprS/170/2015..., ktorú vyhodnotila, že je nedôvodná, nakoľko zo spisu je zrejme, že vo veci sa priebežne koná a vykonávajú sa procesné úkony v rámci prípravy pojednávania. Ďalej uviedla: „O jednom z 5 návrhov bolo rozhodnuté a voči tomu bolo podané odvolanie a je na zvážení zákonného sudcu o ďalšom postupe, keďže bolo podané odvolanie a je nutné nariadiť pojednávanie aj vo veci návrhu na rozvod. Podľa uvedenia sudcu pojednávanie vo veci rozvodu vzhľadom na ďalšie skutočnosti v danej veci bude nariadené najskôr v 11/2015-12/2015.“

Z uvedeného vyplýva, že zákonný sudca má vo vedení okresného súdu podporu, pretože ak by tomu tak nebolo, tak by podpredsedníčka Okresného súdu Žilina prijala opatrenia na odstránenie prieťahov v konaní. Predsa podpredsedníčka Okresného súdu Žilina JUDr. Gabriela Panáková veľmi dobre vie, že procesné úkony nie sú dôvodom, aby súd vo veci samej nekonal. ...

V konaní na rozvod manželstva, ktoré je vedené na okresnom súde pod sp. zn. 15P/263/2013, ktoré bolo začaté dňom podania návrhu, t. j. 03. 09. 2013 bolo prvé pojednávanie dňa 11. 02. 2014, ktoré bolo zmarené, t. j. po viac ako 5 mesiacoch. Druhé pojednávanie dňa 26. 09. 2014, t. j. po 8 mesiacoch od predchádzajúceho pojednávania. ...

Ústavnému súdu Slovenskej republiky dávam do pozornosti to, že som prostredníctvom mojej právnej zástupkyne podala na Okresnom súde Žilina podanie: „Žiadosť navrhovateľky o nariadenie termínu pojednávania“ zo dňa 16. 12. 2014 ...

Zdôrazňujem, že za necelé dva roky okresný súd nerozhodol o zverení maloletých detí do výchovy jednému z rodičov, čo mi robí rôzne problémy na Úrade práce sociálnych vecí a rodiny, pretože z uvedených dôvodov mi nechceli vyplácať materský príspevok a rodinné prídavky na maloleté detí. Taktiež vôbec nerozhodol o mojom návrhu na rozvod manželstva.

Tým, že okresný súd vo veci samej nekoná vzniká riziko, že mi [REDAKOVANÉ] (manžel) niečo vážne urobí a mojím deťom a mne zničí zdravie a psychiku. ...

Postupom okresného súdu, ako aj jeho nečinnosťou, vznikla sťažovateľke značná škoda, ktorá spočíva predovšetkým v tom, že sťažovateľka nemá z čoho žiť, pretože jej mesačný príjem je vo výške 150,- EUR + 50 € zameškané výživné (výživné nerozvedenej manželky), výživné otca na mal. Samuela... vo výške 50,- EUR, výživné otca na mal. [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ]... vo výške 35,- EUR mesačne + rodinné prídavky vo výške 47 €, čo je spolu: 332 €. Príjem otca mal. detí podstatne vyšší, ako môj príjem a príjem našich detí.

Za necelé dva roky od podania predmetného návrhu na okresný súd vo veci samej, súd vôbec nerozhodol. Za rok a pol bolo iba jedno pojednávanie čo je príliš málo na tak jednoduchú vec. ...

Z uvedeného stručného prehľadu je zrejmé, že súdne konanie, ktorého lehota začala plynúť dňom 03. 09. 2013, t. j. podaním predmetného návrhu na Okresný súd Žilina, nie je do dnešného dňa právoplatne skončené, naopak vo veci nebol okresným súdom vydaný právoplatný rozsudok, ani žiadny rozsudok, tak celé súdne konanie trvá dva roky, čo spôsobuje vznik právnej neistoty na strane sťažovateľky, ktorý sa týka aj existencie prežitia jej, ale predovšetkým jej mal. detí a ich bývania, čím dochádza k porušeniu jej práva na prejednanie veci bez zbytočných prietahov (čl. 48 ods. 2 Ústavy SR), ako aj na spravodlivé súdne rozhodnutie čl. 46 a čl. 48 ods. 2 Ústavy SR), pretože v danom prípade je potrebné uprednostniť blaho maloletých detí pred ostatným.»

Sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd o jej sťažnosti takto rozhodol:

„Základné právo sťažovateľky... na prerokovanie a rozhodnutie veci bez zbytočných prietahov upravenej v čl. 48 ods. 2 a čl. 46 Ústavy SR a právo na prerokovanie veci v primeranej lehote a právo na spravodlivý súdny proces zaručený v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 15P/263/2013 bolo porušené.

Okresnému súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 15P/263/2013 prikazuje konať bez zbytočných prietahov. ...

Sťažovateľke... priznáva finančné zadosťučinenie vo výške 6000,- €..., ktoré je Okresný súd Žilina povinný jej vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu. ...

Právnomu zástupcovi sťažovateľky priznáva náhradu trov právneho zastúpenia, ktoré je Okresný súd Žilina povinný vyplatiť na jeho účet..., a to do 3 dní od právoplatnosti rozhodnutia.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom všeobecného súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom všeobecného súdu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých namietal, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (IV. ÚS 92/04, III. ÚS 168/05, IV. ÚS 221/05).

Ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľky a skúmal, či nie sú dané dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde, ktoré bránia jej prijatiu na ďalšie konanie.

Sťažovateľka v petite sťažnosti namietala porušenie svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 15 P 263/2013.

Ústavný súd opakovane judikoval, že jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je v prípadoch, keď sa ňou namieta porušenie základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov, to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že táto sťažnosť zohráva preventívnu funkciu, a to ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (napr. IV. ÚS 104/03, IV. ÚS 215/07, III. ÚS 305/07).

Ústavný súd poukazuje aj na svoju judikatúru, z ktorej vyplýva, že nie každý zistený prieťah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (I. ÚS 46/01, I. ÚS 66/02, I. ÚS 154/03, IV. ÚS 221/05). V prípade, keď ústavný súd zistil, že postup všeobecného súdu sa nevyznačoval takými významnými prieťahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné prieťahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, nevyhlásil porušenie základného práva zaručeného v tomto článku (napr. II. ÚS 57/01, IV. ÚS 110/04), prípadne návrhu buď nevyhovel (napr. I. ÚS 11/00) alebo ho odmietol ako zjavne neopodstatnený (napr. I. ÚS 17/01, I. ÚS 41/01, I. ÚS 57/01, IV. ÚS 221/05).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že konanie vedené okresným súdom pod sp. zn. 15 P 263/2013 sa začalo 3. septembra 2013, keď bol okresnému súdu doručený návrh sťažovateľky, ktorým sa domáhala rozvodu manželstva s odporcom a úpravy práv a povinností rodičov k maloletým deťom na čas po rozvode. Okresný súd uzneseniami z 3. októbra 2013 rozhodol o návrhu sťažovateľky na predbežné opatrenie podanom 4. septembra 2013 a ustanovil maloletým deťom kolízneho opatrovníka. Prvé pojednávanie vo veci bolo nariadené na 11. február 2014, ktoré bolo odročené bez prerokovania veci z dôvodu ospravedlnenia sa odporcu pre práceneschopnosť a jeho právnej zástupkyne. O ďalšom návrhu sťažovateľky na nariadenie predbežného opatrenia podanom 5. marca 2014 rozhodol okresný súd uznesením z 3. apríla 2014. Druhé pojednávanie vo veci bolo okresným súdom nariadené na 26. september 2014, na ktorom bola vec prerokovaná a pojednávanie bolo odročené na neurčito.

Zo sťažnosti a z jej príloh ďalej vyplýva, že okresný súd v posudzovanom konaní vedenom pod sp. zn. 15 P 263/2013 o rozvod manželstva a úpravu práv a povinností rodičov k maloletým deťom na čas po rozvode predbežnými opatreniami rozhodol o úprave styku otca (odporcu) s maloletými deťmi a o jeho vyživovacej povinnosti k deťom.

Predmetom samostatného konania je úprava práv a povinností rodičov (sťažovateľky a odporcu) k maloletým deťom na čas do rozvodu ich manželstva, a to na základe návrhu sťažovateľky doručeného okresnému súdu 16. decembra 2014.

Podľa sťažovateľky postup okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 15 P 263/2013 o rozvod manželstva a úpravu práv a povinností rodičov k maloletým deťom na čas po rozvode sa vyznačuje takými prieťahmi, ktoré zakladajú porušenie ňou označených práv (čl. 46 a čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru).

Podľa sťažovateľky nebola uspokojivým spôsobom vybavená jej sťažnosť na prieťahy v konaní podaná predsedovi okresného súdu 23. apríla 2015, keď túto podpredsedníčka okresného súdu v liste sp. zn. 1 SprS 170/2015 z 23. júna 2015 vybavila ako nedôvodnú s tým, že podľa vyjadrenia zákonného sudcu „*pojednávanie vo veci rozvodu vzhľadom na ďalšie skutočnosti v danej veci bude nariadené najskôr v 11/2015-12/2015*“.

Pokiaľ ide o možnosť porušenia základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu, ústavný súd konštatuje, že postup okresného súdu v posudzovanom konaní s ohľadom na celkovú dĺžku konania v trvaní dvoch rokov a úkony okresného súdu sa nevyznačuje prieťahmi takej intenzity, ktoré by zakladali reálnu možnosť porušenia označených práv sťažovateľky. Ústavný súd prihliadol na to, že nariadenie pojednávania vo veci podľa vyjadrenia podpredsedníčky okresného súdu možno očakávať v novembri a decembri 2015. Vzhľadom na to, že sťažovateľka odôvodňovala ujmu na svojich právach v dôsledku prieťahov v namietanom konaní najmä v príčinnej súvislosti s neusporiadanosťou práv a povinností rodičov k maloletým deťom meritórnym súdnym rozhodnutím, ústavný súd prihliadol na skutočnosti, že meritórne riešenie sporných práv a povinností rodičov k maloletým deťom, pokiaľ manželstvo rodičov nie je rozvedené, je predmetom samostatného súdneho konania, ktoré nebolo predmetom posudzovanej sťažnosti sťažovateľky podanej ústavnému

súdu 28. augusta 2015. Zároveň je nutné poznamenať, že ďalšie pretrvávajúce stavy bez meritórneho rozhodnutia vo veci intenzitu prieťahov bude zvyšovať, a tým môže prispievať k reálnej možnosti porušenia práv účastníkov konania.

Ústavný súd konštatuje, že v príčinnej súvislosti so sťažovateľkou namietanými prieťahmi v postupe okresného súdu nezistil možnosť porušenia základného práva sťažovateľky na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ústavy a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktoré sťažovateľka odôvodňovala prieťahmi v postupe okresného súdu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde sťažnosť sťažovateľky v odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti sa ústavný súd ďalšími nárokmi sťažovateľky nezaoberal.

Ústavný súd v závere pripomína, že toto rozhodnutie nezakladá prekážku veci rozhodnutej v zmysle § 24 písm. a) zákona o ústavnom súde, a preto nebráni tomu, aby sťažovateľka za predpokladu, že by v ďalšom priebehu napadnutého konania dochádzalo k zbytočným prieťahom alebo by činnosť okresného súdu bola neefektívna, predložila ústavnému súdu novú sťažnosť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. októbra 2015